

NORGES HØYESTERETT

DOM

avsagt 30. juni 2022 av Høyesterett i avdeling med

dommer Aage Thor Falkanger
dommer Ragnhild Noer
dommer Knut H. Kallerud
dommer Per Erik Bergsjø
dommer Erik Thyness

HR-2022-1319-A, (sak nr. 22-020892STR-HRET)
Anke over Borgarting lagmannsretts dom 11. oktober 2021

A (advokat Karl Nicolai Vogt Skjerdal)

B (advokat Knut Helge Hurum)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Peter Andre Johansen)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Kallerud:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder straffutmåling for grovt heleri. Det er særlig reist spørsmål knyttet til fastsettelsen av det utbyttet heleriet gjelder.
- (3) A og B ble 16. oktober 2019 tiltalt for grovt heleri. Forholdene var begått både før og etter at straffeloven 2005 trådte i kraft. Tiltalen omfatter derfor både straffeloven 1902 § 317 fjerde ledd, jf. første ledd og straffeloven 2005 § 333 første ledd, jf. § 332 første ledd.
- (4) Grunnlaget for tiltalen var at A og B hadde hatt befatning med en rekke beløp som var «utbytte av straffbare handlinger» i blant annet noen navngitte enkeltpersonforetak.
- (5) Ved Oslo tingretts dom 12. november 2020 ble A og B dømt for grovt heleri. Straffen ble for A satt til fengsel i ett år med tre måneder betinget. For B ble straffen fengsel i åtte måneder. For dem har dommen denne domsslutningen:
- «1. A, født 00.00.1979, dømmes for overtredelse av straffeloven 1902 § 317 fjerde ledd, jf. første ledd og straffeloven 2005 § 333 første ledd, jf. § 332 første ledd; og straffeloven 2005 § 333 første ledd, jf. § 332 første ledd, jf. § 15; som fellesstraff med fengselsstraffen i Oslo tingretts dom 27. april 2015 og Oslo tingretts dom 13. januar 2016; alt sammenholdt med straffeloven 2005 § 79 bokstav a; til fengsel i 1 - ett - år. Tre måneder av straffen gjøres betinget med en prøvetid på 2 - to - år på vanlige vilkår, jf. straffeloven 2005 § 34.
- Til fradrag kommer 4 - fire - dager for utholdt varetekt.
2. B (tidligere C), født 00.00.1982, dømmes for overtredelse av straffeloven 1902 § 317 fjerde ledd, jf. første ledd; og straffeloven 2005 § 333 første ledd, jf. § 332 første ledd; til fengsel i 8 - åtte - måneder. Til fradrag kommer 1 - én - dag for utholdt varetekt.»
- (6) Både A og B anket til lagmannsretten over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og straffutmålingen. Bare ankene over straffutmålingen ble henvist til behandling.
- (7) Borgarting lagmannsrett forkastet ankene ved dom 11. oktober 2021. Ved straffutmålingen la lagmannsretten til grunn at utbyttet omfattet hele det beløpet A og B hadde hatt befatning med.
- (8) A og B har anket til Høyesterett over straffutmålingen. Etter deres oppfatning var det feil av lagmannsretten å basere straffutmålingen på hele beløpet de har hatt befatning med. Primærlovbruddene er her kjent. I tråd med avgjørelsen i HR-2021-987-A må det da gjøres fradrag for blant annet utgifter knyttet til den lovlige delen av virksomheten når utbyttet skal fastsettes. Utbyttebeløpet blir da mindre, og straffen må bli mildere. De domfelte har samtykket til samfunnsstraff.

- (9) *Påtalemyndigheten* mener lagmannsrettens straffutmåling er korrekt. Det er ikke riktig at primærlovbruddene er kjent. Uansett viser en konkret vurdering av alle elementene i primærlovbruddet at hele det beløpet de domfelte har hatt befatning med, må regnes som utbytte.

Mitt syn på saken

Saksforholdet og problemstillingen

- (10) A og B er funnet skyldige i å ha hatt befatning med penger som var «utbytte av en straffbar handling», jf. straffeloven 2005 § 332 om heleri.
- (11) A har tatt ut kontantbeløp og overført penger mellom bankkonti. Pengene stammet fra foretak som drev «svart». Tingretten fant bevist at hun foretok en rekke uttak og overføringer fra slutten av 2014 til begynnelsen av 2017. Til sammen utgjør de beløp hun har hatt befatning med noe over 3,1 millioner kroner.
- (12) Bs helerihandlinger er av samme art som As. Hun har hatt befatning med noe over 1,2 millioner kroner over en periode på litt under to år.
- (13) Begge har handlet forsettlig – de var klar over at beløpene de hadde befatning med, var utbytte fra «svart arbeid». Jeg forstår dette slik at blant annet reglene om innrapportering og betaling av skatter og avgifter ikke ble fulgt. Både tingretten og lagmannsretten har domfelt de to for grove helerier, jf. straffeloven § 333. Dette er ikke angrepet i anken til Høyesterett.
- (14) Tingretten kom til at det ikke var ført bevis for at A og B «faktisk har fått vederlag for sine omfattende helerihandlinger». Påtalemyndighetens krav om inndragning av utbytte ble derfor ikke tatt til følge.
- (15) Partene er uenige om de underliggende straffbare handlingene – «primærlovbruddene» – som utbyttet stammer fra, er identifisert. Pengene de to hadde befatning med, hadde tilknytning til det tingretten betegner som «omfattende bruk av svart arbeid» i en rekke enkeltpersonforetak. I disse foretakene ble det blant annet unndratt «betydelige beløp» i skatter og avgifter. Lagmannsretten har likevel lagt til grunn at tingretten ikke har identifisert hvilke konkrete primærlovbrudd som er begått, men nøydt seg med å peke på hvilke overtredelser primærlovbruddene *kan* bestå i. Som jeg kommer til, er det ikke nødvendig å ta stilling til om primærlovbruddene er identifisert, og hva disse i tilfelle går ut på, ved straffutmåling for heleri. Jeg går derfor ikke nærmere inn på hvorvidt primærlovbruddene må anses identifisert i saken her.
- (16) Saken for Høyesterett gjelder altså bare straffutmålingen. Prosedyren for Høyesterett har vært konsentrert om beregning av det utbytte heleren «mottar eller skaffer seg eller andre del i» ved straffutmålingen. Slik jeg ser det, bør dette straffutmålingsmomentet settes inn i en større sammenheng. Jeg ser derfor først på noen mer generelle utgangspunkter av betydning for straffutmålingen i saker som denne.

Noen rettslige utgangspunkter

- (17) Straffeloven § 332 første ledd første punktum om heleri har denne ordlyden:
- «For heleri straffes den som mottar eller skaffer seg eller andre del i utbytte av en straffbar handling.»
- (18) Bestemmelsen viderefører uten realitetsendringer straffeloven 1902 § 317 første ledd første straffalternativ. Heleribestemmelsen og bestemmelsen om hvitvasking i § 337 er praktisk viktige bestemmelser, ikke bare for å ramme befatning med utbytte fra straffbare handlinger, men også for å kunne bekjempe andre former for økonomisk kriminalitet. Dette er en type lovbrudd hvor det kan være vanskelig og ressurskrevende å bevise nøyaktig hva virksomheten består i. I Ot.prp. nr. 53 (1992–1993) side 14 uttales det i denne sammenheng:
- «Bakmannsvirksomhet kan være vanskelig å bevise. Det er da behov for i alle fall å kunne ramme den passive mottakelsen av utbyttet.»
- (19) Objektet for helerihandlingen er «utbytte av en straffbar handling». Det utbyttet det her er spørsmål om, er utbyttet fra *andres* straffbare forhold. Det er ikke et vilkår for straffansvar at heleren har oppnådd noen fortjeneste ved helerihandlingen.
- (20) «Utbytte» tar sikte på «noe som har vært fremskaffet ved en straffbar handling eller som på annen måte står i nær sammenheng med en straffbar handling», jf. Ot.prp. nr. 53 (1992–1993) side 24–25. Utbyttebegrepet er vidt og omfatter blant annet unndratt skatt, se Rt-1997-1637. Det er altså på det rene at de domfelte har hatt befatning med penger som faller inn under utbyttebegrepet. Dette er heller ikke bestridt; uenigheten knytter seg til omfanget av utbyttet.
- (21) I rettspraksis er det slått fast at det ikke er nødvendig å konkretisere den straffbare handlingen som utbyttet stammer fra for å domfelle for heleri. Det er tilstrekkelig at påtalemyndigheten beviser at utbyttet stammer fra en eller annen straffbar handling, se Rt-2006-466 avsnitt 19 og 20. Dette standpunktet er fulgt opp i senere avgjørelser som gjelder domfellelse for hvitvasking, se HR-2017-822-A avsnitt 11 med videre henvisninger.
- (22) I HR-2021-987-A kom Høyesterett til at dette skal være annerledes ved «selvask», jf. straffeloven § 337 første ledd bokstav b. Denne bestemmelsen gjelder ikke befatning med *andres* utbytte av en straffbar handling, men utbytte fra en straffbar handling gjerningspersonen «selv har begått». I et slikt tilfelle mente Høyesterett at primærlovbruddet – altså gjerningspersonens eget lovbrudd – måtte identifiseres for at retten skulle kunne dømme for selvask av utbyttet fra disse handlingene.

Generelt om straffutmålingsmomentene ved domfellelse for heleri

- (23) Ved straffutmålingen for heleri vil det – som ved annen straffutmåling – være aktuelt å ta i betraktning en lang rekke momenter. Straffeloven §§ 77 og 78 peker på de omstendigheter som «især» skal tas i betraktning som skjerpene og formildende. Men også andre momenter kan ha atskillig vekt. Som ved andre lovbrudd vil de momenter som det særlig

skal legges vekt på ved vurderingen av om overtredelsen er grov, også ha betydning ved straffutmålingen, se til illustrasjon Rt-2003-484 avsnitt 11 og HR-2022-1260-A avsnitt 24.

- (24) Straffeloven § 333 første ledd andre punktum har denne ordlyden:
- «Ved avgjørelsen av om heleriet er grovt skal det særlig legges vekt på hva slags handling utbyttet stammer fra, om fordelene gjerningspersonen har skaffet seg er betydelig, og om den skyldige har drevet heleri regelmessig.»
- (25) En lignende formulering finnes i § 338 første ledd andre punktum om grov hvitvasking. I Ot.prp. nr. 53 (1992–1993) side 20 fremgår det at i uttrykket «hva slags ... handling utbyttet stammer fra» inngår hvor samfunnsskadelig handlingen er, men også om «handlingene på annen måte er av alvorlig art».
- (26) I sakene HR-2017-822-A og HR-2017-823-A, som ble behandlet i sammenheng, tok Høyesterett stilling til straffutmålingen for to tilfeller av hvitvasking som har fellestrekk med saken her. I den første saken nevnes det i avsnitt 13 at ved straffutmålingen «veier det tungt» at domfeltes handlinger var «et nødvendig og viktig ledd i en systematisk og omfattende straffbar virksomhet som er svært samfunnsskadelig». Dette gjør seg også gjeldende i saken her, hvor helerihandlingene ligger nært opp til hvitvasking av samme type som i sakene fra 2017.
- (27) Fordelen gjerningspersonen – heleren – har skaffet seg, er spesielt nevnt i § 333 første ledd andre punktum og vil etter omstendighetene kunne veie tungt ved straffutmålingen. Størrelsen av utbyttet er derimot ikke fremhevet blant de momentene som gjør heleriet grovt.
- (28) Ved vurderingen av om heleriet er grovt, skal det videre legges vekt på om den skyldige har «drevet heleri regelmessig». Også ved straffutmålingen vil det ha atskillig vekt om helerivirksomheten har pågått over lang tid og ved flere anledninger, se HR-2017-822-A avsnitt 17 hvor tidsforløpet, sammen med beløpets størrelse, fremheves ved straffutmålingen.
- (29) I HR-2017-823-A avsnitt 13 sammenfattes de mest sentrale straffutmålingsmomentene: «handlingsmønster, formål med virksomheten, beløp, antall involverte virksomheter, varighet og nye lovbrudd etter siktelse». Bortsett fra det siste som nevnes, er de samme omstendighetene av betydning også i saken her.

Nærmere om utbyttets størrelse som straffutmålingsmoment ved heleri

- (30) Gjennomgangen av straffutmålingsmomentene viser at det beløp saken gjelder, bare er ett av mange straffutmålingsmomenter. Vekten av momentet vil nok variere atskillig holdt opp mot de øvrige omstendighetene av betydning for fastsetting av straffen. Som jeg har nevnt, vil primærhandlingens art og hvor samfunnsskadelig den er ha betydning ved straffutmålingen. Men helerihandlingens straffverdighet må, som jeg straks kommer tilbake til, bedømmes selvstendig, se HR-2017-822-A avsnitt 18 med videre henvisninger.
- (31) I de to sakene fra 2017 ble det fulle beløp hvitvaskerne hadde hatt befatning med, lagt til grunn ved straffutmålingen. Slik har det også vært gjort i tidligere saker i Høyesterett om straffutmåling for heleri eller hvitvasking. Det ser imidlertid ikke ut til at spørsmålet om

det skal gjøres en form for «nettoberging» av utbyttet, har blitt tatt opp før i HR-2021-987-A.

- (32) I saken fra 2021 ble omfanget av det utbyttet selvvaskeren hadde hatt – altså hva som var utbyttet av de straffbare handlingene han selv hadde begått og som måtte identifiseres – gjenstand for en nærmere beregning. Høyesterett kom til at det ved straffutmålingen i en slik sak må tas hensyn til tiltaltes utgifter til blant annet lønn til ansatte i virksomheten ved fastsettelsen av utbyttet fra de straffbare handlingene han hadde begått. Utbyttet ble i den saken angitt til «differansen mellom 18,1 millioner som var gjenstand for selvvaskingshandlingene, og de utgiftene A – [selvvaskeren] – hadde til arbeidstakere, medhjelpere med videre», se avsnitt 51. Denne betraktningssmåten førte til at beløpet ble halvert, noe som fikk konsekvenser for straffen, se avsnitt 57.
- (33) Spørsmålet er om avgjørelsen fra 2021 bare har betydning ved straffutmålingen for selvvask, eller om det heretter – dersom det er mulig – skal foretas en tilsvarende beregning i forbindelse med straffutmåling for heleri knyttet til «svart» arbeid. Den type heleri som saken her representerer, ligger som nevnt nært opp til hvitvasking av utbytte fra slik virksomhet. Av den grunn, og fordi 2021-avgjørelsen gjelder hvitvaskingshandlingen «selvvask», trekker jeg for sammenhengens skyld også straffutmåling ved ordinær hvitvasking inn i den videre drøftelsen.
- (34) Jeg minner for det første om en viktig forskjell mellom selvvask på den ene siden og heleri og ordinære hvitvaskingshandlinger på den andre: Ved selvvask er det tiltaltes eget utbytte det er spørsmål om. Ved heleri og hvitvasking er det derimot *andres* utbytte som er objekt for handlingen. I HR-2021-987-A er det altså trukket den konsekvens av dette at primærlovbruddet må identifiseres for å dømme for selvvask, mens det i tidligere rettspraksis er slått fast at det ved heleri og hvitvask ellers er tilstrekkelig å bevise at utbyttet stammer fra en eller annen uspesifisert straffbar handling. Selvvaskeren har altså en annen nærhet til utbyttet enn det en heler eller ordinær hvitvasker vanligvis vil ha. Størrelsen av utbyttet vil dermed gjennomgående være av større betydning ved straffutmålingen for selvvask, noe avgjørelsen fra 2021 illustrerer.
- (35) I forlengelsen av dette fremhever jeg at kjernen i det straffbare forholdet ved heleri og hvitvasking er gjerningspersonens egen befatning med det som ved et vidt samlebegrep betegnes som «utbytte av en straffbar handling». For å sikre det egentlige utbyttet – for eksempel fra en skatteunndragelse – må regulært hele det beløpet som ikke er innrapportert til myndighetene, «vaskes» på en av de måter som nevnes i § 337 første ledd bokstav a. Også eventuelle «lovlige» elementer i utbyttet inngår altså i hvitvaskingen. Gjelder det, som her, utbytte i form av penger, øker straffverdigheten med størrelsen av det beløp heleren eller hvitvaskeren *selv* har hatt befatning med. Omfanget av de bakenforliggende straffbare handlingene trer mer i bakgrunnen. Det gjelder også størrelsen på det utbyttet den som er skyldig i primærhandlingen – her den «svarte» virksomheten – vil ha av denne. Jeg nevner i denne sammenheng at det i praksis nok lett vil være slik at en heler eller hvitvasker vet lite om opphavet til pengene han håndterer og antakelig ofte regner med at de i sin helhet stammer fra straffbar virksomhet.
- (36) Et tredje moment som tilsier at 2021-dommen ikke bør gis generell rekkevidde, er dette: Gjennomgående vil det være krevende å finne ut om det er grunnlag for å gjøre fradrag for mulige utgifter eller andre lovlige elementer i den virksomheten utbyttet skriver seg fra. Straffesaken mot heleren eller hvitvaskeren gjelder jo ikke denne virksomheten. Som i

saken her vil det ofte ikke foreligge noen dom som avklarer hva de underliggende straffbare forholdene nærmere består i. Antakelig vil det i mange tilfeller ikke være mulig å skaffe klarhet i forholdet, og en må i tilfelle bygge på nokså løse antakelser.

- (37) I avsnitt 53 i 2021-dommen heter det blant annet at det i 2017-dommen var «uklart ... om det i det tilfellet overhodet var utført arbeid som tilsvarte de fiktive fakturaene». Forsvarerne har gjort gjeldende at dette avsnittet må forstås slik at Høyesterett mente de prinsippene for beregning av utbytte som der ble fastslått, skulle gjelde også for hvitvasking og heleri. Det er nok mulig at avsnittet isolert sett kan leses slik. Saken Høyesterett hadde til behandling i 2021, gjaldt ikke disse typene forbrytelser, men bare selvvask hvor problemstillingen er en annen. Når spørsmålet knyttet til hvitvask og heleri nå har vært til full behandling i Høyesterett, kan ikke dette avsnittet være avgjørende for bedømmelsen.
- (38) Min *konklusjon* er etter dette at det ved straffutmåling for heleri og hvitvasking knyttet til «svart» arbeid, gjennomgående ikke vil være grunn til å gå inn på en slik beregning av beløpets størrelse som ble gjort i HR-2021-987-A. Det samlede beløpet heleren og hvitvaskeren har hatt befatning med, legges altså til grunn ved straffutmålingen uten fradrag for kostnader eller andre lovlige elementer. Dette gjelder selv om primærlovbruddet skulle være kjent.

Straffutmåling

- (39) Rettspraksis gir nokså liten veiledning for straffenivået. Fordi det er få dommer av interesse fra Høyesterett i avdeling, skal jeg også nevne noen avgjørelser fra Høyesteretts ankeutvalg. Vekten av disse avgjørelsene er imidlertid begrenset, se HR-2021-1438-A avsnitt 29 følgende.
- (40) I avdelingsavgjørelsen i Rt-2015-295 gjaldt for den ene av de domfelte hvitvasking av drøye 6,7 millioner kroner knyttet til tre forskjellige sikringshandlinger. Hun hadde hatt en underordnet rolle, hadde ikke selv mottatt noen godtgjørelse og var i en sårbar situasjon. Etter fradrag for lang saksbehandlingstid og tilståelse ble straffen satt til fengsel i ett år og seks måneder.
- (41) HR-2016-1149-U gjaldt en domfelt som hadde stilt en konto til disposisjon i forbindelse med et grovt bedrageri av et eldre ektepar, og fått overført 2,5 millioner kroner til kontoen. Lagmannsretten hadde satt straffen til fengsel i ett år og seks måneder, hvorav ni måneder ble gjort betinget. Det var tatt hensyn til at saken var blitt «noe gammel». Ankeutvalget uttalte at straffen var «i tråd med etablert nivå for denne typen lovbrudd». Saksforholdet er helt annerledes enn i saken her, særlig fordi primærlovbruddene er så forskjellige.
- (42) De to dommene fra 2017 som jeg har vært inne på i annen sammenheng, gjaldt derimot en kriminalitetstype som har klare fellestrekk med saken her. Men omfanget av hvitvaskingshandlingene var vesentlig større både med hensyn til beløp de tiltalte hadde hatt befatning med, som var på over 40 millioner kroner, antall transaksjoner, de domfeltes aktivitet, tidsforløp og flere andre forhold. Høyesteretts utgangspunkt ved straffutmålingen var fengsel i fem år.

- (43) HR-2017-994-U gjaldt grovt heleri av varer til en verdi av rundt én million kroner som var stjålet fra flere forretninger. Ankeutvalget mente at lagmannsrettens utgangspunkt på fengsel i «rundt ett år» ikke var for strengt, se avsnitt 14.
- (44) Utvalgsavgjørelsen i HR-2018-578-U gjaldt medvirkning til heleri for to tiltalte som hadde kjøpt en bil for 620 000 kroner. Pengene stammet fra en ikke angitt straffbar handling. Ankeutvalget uttalte at lagmannsrettens straffastsettelse på fengsel i seks måneder for den ene og 120 dager for den andre «ikke er for streng».
- (45) Både A og B har gjennom sine helerihandlinger hatt tilknytning til omfattende bruk av «svart» arbeid i flere ulike foretak hvor det er unndratt betydelige beløp i skatter og avgifter. Det fremgår av tingrettens dom at den bakenforliggende virksomheten har vært omfattende, og at ulovlighetene har vært systematiske. Selv om det ikke er bevist at de selv har hatt noe utbytte av handlingene, har altså A og B vært en del av en svært samfunnsskadelig virksomhet. Dette veier tungt ved straffutmålingen for dem begge.
- (46) A er domfelt for en lang rekke helerihandlinger som omfatter befatning med til sammen drøyt 3,1 millioner kroner over en periode på mer enn to år. Tingretten har lagt til grunn at hun «fremstår som sentral». Hun er blant annet dømt for uttak av til sammen over 1,5 millioner kroner kontant som stammer fra «svart» arbeid, og hun har hatt befatning med utbytte fra flere foretak.
- (47) I tråd med lagmannsrettens avgjørelse er jeg kommet til at et passende utgangspunkt for straffen for A er fengsel i omkring ett år og seks måneder.
- (48) Under henvisning til tingrettens dom har lagmannsretten lagt til grunn at saksbehandlingstiden har blitt altfor lang. Ved straffutmålingen bygget lagmannsretten på at det hadde vært en inaktiv periode på ett år og ni måneder frem til tingrettens dom, i det alt vesentlige i politiet. Dette innebærer et brudd på Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 6 nr. 1. Etter tingrettens dom 12. november 2020 har det gått ytterligere elleve måneder frem til lagmannsrettens dom og drøyt åtte måneder før det nå foreligger dom i Høyesterett. Straffen bør reduseres med om lag seks måneder på grunn av den lange saksbehandlingstiden.
- (49) Det fremgår av lagmannsrettens dom at A har aleneomsorg for et barn som ved lagmannsrettens behandling av saken var tre år. Det er ikke gitt nye opplysninger om As personlige forhold for Høyesterett utover at det er fremlagt en arbeidsavtale som viser at hun har fra mai 2022 er ansatt i en deltidsstilling.
- (50) Jeg er enig med lagmannsretten i at det ikke er grunnlag for samfunnsstraff og viser til lagmannsrettens begrunnelse for dette. Videre er jeg enig med lagmannsretten i at tre måneder av straffen gjøres betinget for å redusere belastningen for barnet.
- (51) Bs helerihandlinger er av samme art som As. Hennes forhold er imidlertid noe mindre omfattende enn As, ikke bare i beløp – noe over 1,2 millioner kroner – men også i tid og i antall helerihandlinger. Det er også opplyst at hennes rolle har vært noe mer passiv enn As. Også B har fremlagt en arbeidsavtale.
- (52) Som de tidligere instanser tar jeg utgangspunkt i fengsel i noe over ett år for B. Fradraget for lang saksbehandlingstid kan passende settes til fire måneder, slik at straffen blir fengsel

i åtte måneder. Heller ikke for B er det grunnlag for samfunnsstraff, og det er ikke grunn til å gjøre noen del av hennes straff betinget.

Konklusjon

- (53) Jeg er etter dette kommet til at ankene skal forkastes for både A og B.
- (54) Jeg stemmer for denne

D O M :

Ankene forkastes.

- (55) Dommer **Noer**:
- (56) Jeg har kommet til samme konklusjon som førstvoterende, men har en særmerknad.
- (57) Som førstvoterende gjør rede for, kreves det ikke bevis for hvilke straffbare handlinger utbyttet stammer fra ved domfellelse for heleri og hvitvasking, jf. Rt-2006-466 avsnitt 21 og 22. Det er tilstrekkelig at det kan bevises at utbyttet ikke har lovlig opphav, og at gjerningspersonen er klar over dette. Her er jeg enig med førstvoterende.
- (58) Førstvoterende trekker inn Høyesteretts dom i HR-2021-987-A ved vurderingen i vår sak. Dommen gjelder selvvask – altså det å disponere over utbytte fra egen straffbar virksomhet. Høyesterett la til grunn at man i slike saker må bevise hvilke straffbare handlinger som utbyttet stammer fra, jf. avsnitt 27. Jeg er usikker på hvor langt disse uttalelsene rekker. Jeg nøyer meg med å vise til forarbeidene, jf. Ot.prp. nr. 53 (2005–2006) punkt 4.7, og til FN-konvensjonen om korrupsjon av 31. oktober 2003 artikkel 23, som er bakgrunnen for reglene. Mitt poeng er at jeg mener man ikke uten videre kan bygge på at vilkårene for domfellelse generelt er ulike for selvvasking og hvitvasking, som er handlinger som i praksis ofte er vanskelig å skille fra hverandre. Dette er det etter min mening heller ikke nødvendig å gå inn på for å avgjøre vår sak.
- (59) Dommer **Thyness**: Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Kallerud.
- (60) Dommer **Bergsjø**: Likeså.
- (61) Dommer **Falkanger**: Likeså.
- (62) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Ankene forkastes.